

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	6Sžp/14/2013
Identifikačné číslo spisu:	2011200268
Dátum vydania rozhodnutia:	28.05.2014
Meno a priezvisko:	JUDr. Jozef Hargaš
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2014:2011200268.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Jozefa Hargaša a členiek senátu JUDr. Zdenky Reisenauerovej a JUDr. Aleny Adamcovej, v právnej veci žalobcu : IVIM, s.r.o., so sídlom Žihárec 723, zastúpeného JUDr. Zoroslavom Kollárom, advokátom so sídlom v Bratislave, Vajnorská 8/A, proti žalovanému : Pamiatkový úrad Slovenskej republiky, so sídlom v Bratislave, Cesta na Červený most 6, v konaní o preskúmanie zákonnosti postupu a rozhodnutia žalovaného č. PÚ-11/185-7/1439-12/HAB zo 17. februára 2011, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Trnave č. k. 14S/33/2011 - 120 z 24. januára 2013, jednomyseľne takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Trnave č. k. 14S/33/2011 - 120 z 24. januára 2013 mení tak, že rozhodnutie žalovaného č. PÚ-11/185-7/1439-12/HAB zo 17. februára 2011 a rozhodnutie Krajského pamiatkového úradu Trenčín č.: TN-2010/00895-008-005623/MUD, LAC z 19. októbra 2010 z r u š u j e podľa ustanovenia § 250j ods. 2 písm. a), d) a e) Občianskeho súdneho poriadku a vec vracia žalovanému na ďalšie konanie.

Žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi trovy konania pozostávajúce zo sumy zaplatenej titulom súdnych poplatkov vo výške 136 € a z trov právneho zastúpenia vo výške 569,83 € na účet právneho zástupcu žalobcu JUDr. Zoroslava Kollára do 30 dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

Žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi trovy konania pozostávajúce z trov právneho zastúpenia vo výške 268,88 € na účet právnej zástupkyne žalobcu JUDr. Andrey Čechovičovej do 30 dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

Odôvodnenie

I.

Napadnutým rozsudkom Krajský súd v Trnave (ďalej v texte rozsudku len „prvostupňový súd“ alebo „krajský súd“) napadnuté rozhodnutie žalovaného č. PÚ-11/185-7/1439-12/HAB zo 17. februára 2011 a rozhodnutie Krajského pamiatkového úradu Trenčín č.: TN-2010/00895-008-005623/MUD, LAC z 19. októbra 2010 zrušil podľa § 250j ods. 2 písm. d) a e) Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len

„O.s.p.“) a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Zároveň uložil žalovanému zaplatiť žalobcovi náhradu trov konania v sume 66 € z titulu zaplateného súdneho poplatku a 530,70 € z titulu právneho zastúpenia na účet právnej zástupkyne žalobcu, do 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

Žalovaný správny orgán rozhodnutím č.: PÚ-11/185-7/1439-12/HAB zo 17. februára 2011 ako odvolací orgán zamietol odvolanie žalobcu a potvrdil prvostupňové rozhodnutie Krajského pamiatkového úradu Trenčín č.: TN-2010/00895-008-005623/MUD, LAC z 19. októbra 2010, ktorým rozhodol

- podľa § 32 ods. 4 zák. č. 49/2002 Z. z. o ochrane pamiatkového fondu v znení neskorších predpisov (ďalej len „zák. č. 49/2002 Z. z.“ alebo „pamiatkový zákon“) na základe žiadosti I. - konateľa spoločnosti žalobcu, vlastníka nehnuteľnej kultúrnej pamiatky : Liečebný dom Machnáč Trenčianske Teplice, ul. L. Štúra 8/333, zapísanej v Ústrednom zozname pamiatkového fondu SR pod č. 10 856/0, o vydanie rozhodnutia k zámeru obnovy predmetnej národnej kultúrnej pamiatky v zmysle predloženej Štúdie pre investičný zámer Hotel Machnáč ****, Trenčianske Teplice, ktorú vypracovali U., O. a Q., okrem určenia kvality konštrukčno-výrobnej sústavy, vizuálneho zhodnotenia súčasného stavu i analýzy príčin vzniku porúch budovy, obsahuje i zámer, ktorý absenciu sociálneho zázemia jednotlivých izieb uvažuje riešiť dostavbou pred súčasné izby, čo je podmienené rozšírením - dostavbou súčasného chodbového priestoru o 1350 mm, z dôvodu ktorého je predložený zámer neprípustný.

- podľa § 32 ods. 4 zák. č. 49/2002 Z. z. súhlasil s komplexnou obnovou Liečebného domu Machnáč, situovanom na parcele č. 378, súp. č. 333 katastrálne územie A. s nasledovnými podmienkami:

1. Zachovať jednotlivé hmoty objektu, jeho výšku, členenie oknami a balkónmi, tzn. nepristavovať a nenadstavovať žiadne hmoty, zachovať materiálové a tvarové členenie okien.
 2. Zachovať pochôdzne terasy, betónové pergoly na terasách s kvetináčmi.
 3. Zachovať v autentickej forme minimálne 1.poschodie s funkčným a dispozičným riešením, s pôvodnými architektonickými a výtvarnými prvkami - s pôvodnými kovovými otočnými oknami, drevenými dverami izieb s presvetlovacím modrým pásikom, pôvodnými materiálmi podláh parapetov, stolíkov, stupačkami na vyzúvanie a obúvanie obuvi v predsienkach izieb, nikami nad umývadlami.
 4. V ostatných podlažiach zachovať pôvodné materiálové riešenie aspoň na chodbách (steny, podlahy, stropy, dvere, vrátane rozmerov).
 5. Zachovať prístupové rampy a ochodzu.
 6. Zachovať farebnosť objektu v exteriéri a interiéri.
 7. Zachovať rúrkové zábradlia balkónov a ochodze rámp.
 8. Zachovať komunikačné priestory (schodisko, výťah, hala) pri každom podlaží v pôvodnej dispozícii.
 9. Zachovať vhadzovacie odpadové šachty na jednotlivých podlažiach obytného krídla.
 10. Zachovať stolový výťah.
 11. Zachovať v pôvodnej polohe šachtu osobného výťahu, preveriť možnosť zachovania aj pôvodnej technológie, vrátane kabíny.
 12. Zachovať dvere skladov prádla.
 13. Zachovať barový pult v jedálni a dva stoly pri stĺpoch spojené napevno.
 14. Zachovať všetky okrúhle stĺpy s nerovnakým priemerom.
 15. Zabezpečiť vypracovanie vlhkostného prieskumu objektu s návrhom sanácie.
- Pri budúcom predpokladanom využití objektu na ubytovacie účely je prípustné v štyroch podlažiach dispozične meniť trakt izieb tak, aby sa mohli vytvoriť samostatné kúpeľne a WC k izbám.

V odôvodnení rozsudku krajský súd uviedol, že nevidí dôvod na spochybňovanie správnosti záveru žalovaného o neprípustnosti predloženého zámeru z dôvodu, že rozšírením - dostavbou chodbového priestoru dôjde k zásadnému zásahu do hmotového riešenia národnej kultúrnej pamiatky. Zvlášť keď sa jedná o funkcionalistickú architektúru považoval za potrebné zdôrazniť, význam a určujúci charakter architektonického riešenia, ktoré je určené objemom a tvarom objektu, pre ktoré sú rozhodujúce vzťahy a pomery jednotlivých parametrov budovy. Tieto parametre a výsledok ich vzájomného pôsobenia, premietajúci sa do výsledného riešenia a celkového dojmu, aký architektonické dielo vytvára, sú jedným zo základných atribútov a dôvodov priznania štatútu národnej kultúrnej pamiatky. Vzhľadom na to sa

nestotožnil so žalobcom ohľadne prípustnosti zamýšľanej úpravy zasahujúcej do pôdorysu jednotlivých podlaží a následného zväčšenia objemu hmoty budovy ako prípustnej adaptácie národnej kultúrnej pamiatky. Navrhovaným riešením by došlo k zásahu do koncepcie a pomerov architektonického diela, pričom práve tieto hodnoty boli jednými z určujúcich kritérií pre priznanie pamiatkovej ochrany. Krajský súd uviedol, že aj keď pamiatkový zákon explicitne vytvorenie novotvaru nevylučuje, pri posudzovaní jeho prípustnosti je správny orgán viazaný požiadavkou na ochranu v súlade s kritériami pamiatkovej ochrany v zmysle § 2 zák. č. 49/2002 Z. z.

Len pre úplnosť k argumentácii žalobcu poukazujúcej na akceptovateľnosť novotvarov pri adaptácii kultúrnych pamiatok. ako je napr. dobudovanie známej sklenenej pyramídy v Louvri súd uviedol, že podľa jeho názoru je zásadný rozdiel týchto dvoch riešení v tom, že aj keď novovybudovaná pyramída tvorí súčasť komplexu Louvre, architektúra pôvodného paláca, v zmysle objem a tvar zostala zachovaná. Žalobca však mieni zasahovať do objemového a tvarového riešenia LD Machnác spôsobom, v dôsledku ktorého by po vykonaných úpravách, došlo k strate charakteristických parametrov a nebolo by odlišiteľné pôvodné pamiatkovo chránené a nové riešenie.

Prípustnosť zámeru spočívajúceho v rozšírení podlahovej plochy a následnej zmene objemu a tvaru pamiatkovo chráneného objektu nie je možné odôvodňovať poukazom na požiadavku rentability plánovaného hotelového zariadenia. Pri posudzovaní požiadavky žalobcu na umožnenie zásahu do stavebného diela v rozsahu podľa predloženej štúdie nepochybne je pamiatkový úrad povinný zvažovať nielen spoločenský záujem na ochrane pamiatkovo chráneného architektonického diela, ale aj legitímny nárok žalobcu na rešpektovanie jeho práva na ochranu vlastníctva. S prihliadnutím na obsah pamiatkovej ochrany, vyplývajúci z priznania štatútu národnej kultúrnej pamiatky však nepochybne prevažuje verejný záujem, nakoľko žalobca pri nadobúdaní nehnuteľnosti vedel a musel rátať s tým, že pri využívaní a zhodnocovaní nehnuteľnosti bude musieť strpieť obmedzenia vyplývajúce z verejného záujmu na ochrane kultúrneho dedičstva. Okrem toho, argumentácia, že prevádzkovanie naplánovaného hotela bude rentabilné len pri žalobcom uvedenom počte izieb, stanovenom súdu neznámym spôsobom, nie je presvedčivým argumentom, zvlášť keď nie je zjavné ani to, či sa rovnaký komfort a objem ubytovacích kapacít nedá dosiahnuť aj bez zásahu do pôdorysu podlaží.

Na druhej strane však pripustil, že zo strany správnych orgánov pri vedení konania, riadiaceho sa zákonom č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (Správny poriadok) v znení neskorších predpisov (ďalej aj „správny poriadok“) došlo k niekoľkým pochybeniam, ktoré mohli mať vplyv tak na ústavou garantovanú ochranu práv účastníkov správneho konania, prípadne aj na zákonnosť napadnutého rozhodnutia v časti vymedzenia podmienok, za ktorých bol vydaný súhlas s komplexnou obnovou LD Machnác. Nemožno opomenúť ust. § 32 a § 33 Správneho poriadku upravujúce tak spôsob a rozsah zabezpečovania podkladov rozhodnutia, ako aj neoddiskutovateľné právo účastníka správneho konania nielen navrhovať dôkazy, ale aj vyjadriť sa pred vydaním rozhodnutia k jeho podkladu, spôsobu dokazovania. prípadne navrhnúť jeho doplnenie. Z obsahu administratívneho spisu je preukázaná len účasť žalobcu na vykonávaní štátneho dohľadu dňa 8. marca 2010, ďalšia komunikácia či už so žalobcom, prípadne s autorom Štúdie pre investičný zámer preukázaná nie je. Súd nespochybnil tvrdenie zástupkyne žalovaného na pojednávaní, že v rámci procesu súvisiaceho s rozhodovaním o zámere obnovy sa uskutočnili stretnutia, prípadne odovzdávania materiálov týkajúcich sa národnej kultúrnej pamiatky, resp. požiadaviek KPÚ, na druhej strane je žalovaný v dôkaznej núdzi, keď obsah takejto komunikácie nepredložil a súd preto považoval za vierohodné tvrdenie žalobcu, že nemal k dispozícii podklady, z ktorých správny orgán vychádzal pri svojom rozhodovaní.

Tak isto je treba dôrazne trvať na dodržiavaní požiadavky § 47 ods. 3 Správneho poriadku na obsahové náležitosti odôvodnenia rozhodnutia. Treba prisvedčiť žalobcovi, že uložených celkom 15 podmienok súhlasu s komplexnou obnovou nie je v odôvodnení rozhodnutia dostatočne odôvodnené. Problematické je uvedenie poslednej vety výroku prvostupňového rozhodnutia o prípustnosti dispozičných zmien traktu izieb na zabezpečenie hygienického zázemia v nadväznosti na prípustnosť adaptácie liečebného domu spôsobom odporúčaným R., resp. I. uvedené v odôvodnení. Podrobnejšie tieto riešenia v odôvodnení rozhodnutia uvedené nie sú, dokonca sa nenachádzajú ani v administratívnom spise. V liste R., založenom v administratívnom spise je iba zmienené zaslanie riešení, s požiadavkou ich nesprístupňovania s ohľadom na autorské práva. V rozhodnutí správneho orgánu však nie je možné ukladať povinnosť, resp. odkazovať na riešenie, ktoré účastníkovi objektívne nie je známe.

Vzhľadom na vyššie uvedené súd napadnuté rozhodnutie zrušil postupom v zmysle § 250j ods. 2 písm.

e) O.s.p. pre pochybenia v činnosti správneho orgánu, ktoré mohli viesť k ujme na právach účastníkov, ako aj v zmysle § 250j ods. 2 písm. d) O.s.p. pre nedostatočné odôvodnenie v časti týkajúcej sa podmienok, za ktorých súhlasí správny orgán s komplexnou obnovou LD Machnáč. V novom konaní bude správny orgán viazaný vysloveným právnym názorom súdu. Výtknuté procesné pochybenia však nemajú vplyv na záver o neprípustnosti obnovy na základe žalobcom predloženej štúdie, vzhľadom na vyššie uvedený záver o neprípustnosti zásahov do objemu a tvaru objektu LD Machnáč.

O trovách konania procesne úspešného žalobcu súd postupom v zmysle § 250k O.s.p. v spojení s ust. § 151 ods. 8 O.s.p. rozhodol tak, že mu priznal nárok na náhradu trov konania spolu v sume 596,70 € pozostávajúcu z trov právneho zastúpenia v sume 530,70 € a iných trov konania v sume 66 € za zaplatený súdny poplatok.

II.

Proti tomuto rozsudku podal v zákonnej lehote žalobca odvolanie z dôvodov podľa ust. 205 ods.2 písm. d) a f) O.s.p., pretože mal za to, že prvostupňový súd dospel na základe vykonaných dôkazov aj k nesprávnym skutkovým zisteniam a rozsudok vychádza z nesprávneho hmotnoprávneho posúdenia veci. Žalobca mal zato, že sú tu aj dôvody, aby bolo napadnuté rozhodnutie žalovaného, ako aj prvostupňové rozhodnutie, zrušené nielen z dôvodov zakotvených v ustanoveniach § 250j ods.2 písm. d) a e) O.s.p., ale aj z dôvodu uvedeného v ustanovení § 250j ods.2 písm. a) O.s.p., t.j. z dôvodu, že rozhodnutie správnych orgánov vychádzalo z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Žalobca sa plne stotožnil so záverom prvostupňového súdu ohľadom procesnoprávnych nedostatkov rozhodnutia žalovaného ako aj rozhodnutia prvostupňového správneho orgánu, avšak podľa jeho názoru týmito rozhodnutiami došlo aj k závažným hmotnoprávnym pochybeniam v konaní správnych orgánov, na ktoré žalobca poukazoval v žalobe, ktoré však prvostupňový súd vyhodnotil v prospech žalovaného a v tomto ohľade považoval žalobca postup prvostupňového súdu a jeho rozsudok za nesprávny.

Žalobca s poukazom na ust. § 32 ods.1 zák. č. 49/2002 Z. z., - v zmysle ktorého je obnova kultúrnej pamiatky súbor špecializovaných odborných činností, ktorými sa vykonáva údržba, konzervovanie, oprava, adaptácia a rekonštrukcia kultúrnej pamiatky alebo jej časti - uviedol, že podľa slovníka cudzích slov sa pod slovom „adaptácia“ rozumie „prestavba, prispôbenie stavby alebo veci iným účelom, resp. prispôbenie umeleckého žánru na iný“.

Vychádzajúc zo všeobecne dostupných informácií: na bližšie určenie charakteru celkovej koncepcie obnovy určitého kultúrno-historického objektu, či súboru sa používajú pojmy:

- slohová rekonštrukcia (označuje súbor odborných zásahov s prevládajúcim použitím metód rekonštrukcie, reštaurácie a konzervácie, kde dopĺňané prvky majú charakter kópie, repliky, analógie, prípadne bossy s nepodstatným odlišením od pôvodného originálu. Slohová rekonštrukcia nemusí znamenať obnovu a prezentáciu pamiatky do jedného slohového obdobia. Je možná iba v prípade existencie hodnoverných dokladov o pôvodnom vzhľade a forme obnovovaného objektu)
- náznaková rekonštrukcia (označuje súbor odborných zásahov, kde vzhľadom na charakter odlišenia dopĺňaných prvkov už nemôžeme hovoriť o obnove pôvodného stavu a vzhľadu pamiatky, ale skôr o obnove pôvodného charakteru historickej architektúry, respektíve vyjadrenie jeho pôvodného výrazu a významu formou umeleckej štylizácie, náznaku, prípadne výtvarného symbolu)
- novotvar (nová architektonická tvorba) v historickom prostredí (vyjadruje výrazné odlišenie charakteru dotknutého objektu, či súboru po odbornom zásahu od pôvodného historického stavu, t. j. doplnenie historickej architektúry o nové významy a prvky súdobých výrazových prostriedkov, vyplývajúce najčastejšie z nových funkčno-prevádzkových a estetických požiadaviek, ako i z dochovaného stavu, ktorého miera deštrukcie nedovoľuje jeho obnovu inou metódou).

Podľa názoru žalobcu, ak by súhlasil s právnym názorom prvostupňového súdu, podľa ktorého pri posudzovaní prípustnosti vytvorenia novotvaru je správny orgán viazaný požiadavkou na ochranu v súlade s kritériami pamiatkovej hodnoty v zmysle ust. § 2 zák. č. 49/2002 Z. z., potom by bolo nevyhnutné pripustiť, že kogentné ustanovenie § 32 ods.1 za štvrtou čiarkou cit. zákona je prakticky obsolentným ustanovením.

Žalobca uviedol, že s právnym názorom prvostupňového súdu rozhodne nemôže súhlasiť a mal zato, že zákonodarca kogentne a jednoznačne definoval, čo považuje za zákonom dovolenú formu obnovy

akejkolvek kultúrnej pamiatky. Za zákonom dovolenú obnovu kultúrnej pamiatky sa v zmysle legálnej definície bez ďalšieho považuje aj súbor špecializovaných odborných činností, ktorými sa vykonáva adaptácia kultúrnej pamiatky. Žalobca uviedol, že pri vypracovaní svojej štúdie vychádzal aj z ustanovenia článku 2 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky, v zmysle ktorého každý môže konať, čo nie je zákonom zakázané a nikoho nemožno nútiť, aby konal niečo, čo zákon neukladá a súčasne sa žalobca spolieha na ustanovenie článku 2 ods.2 Ústavy SR, v zmysle ktorého štátne orgány môžu konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon. Z uvedeného je zrejmé, že žalobcom predložený zámer obnovy LD Machnáč v zmysle priznanej adaptácie kultúrnej pamiatky LD Machnáč je zákonom dovolenou možnosťou obnovy tejto národnej kultúrnej pamiatky.

Žalobca nesúhlasil s konštatáciou prvostupňového súdu, že: „...Navrhovaným riešením by došlo k zásahu do koncepcie a pomerov architektonického diela, pričom práve tieto hodnoty boli jedným z určujúcich kritérií pre priznanie pamiatkovej ochrany...“. Zo žalobcom predloženého zámeru obnovy je zjavné, že žalobcom zamýšľaná adaptácia kultúrnej pamiatky v zmysle dostavby LD Machnáč je citlivo navrhovaná práve tak, aby nedošlo k zásadnému zásahu do hmotového riešenia kultúrnej pamiatky, teda v tej časti národnej kultúrnej pamiatky, kde nebude nijakým spôsobom ohrozený význam a určujúci charakter architektonického riešenia kultúrnej pamiatky, a to v zmysle prvkov funkcionalistickej architektúry, ktoré boli určujúcim kritériom pre priznanie pamiatkovej ochrany LD Machnáč.

Pokiaľ prvostupňový súd v odôvodnení svojho rozsudku dôvodil „...Žalobca však mieni zasahovať do objemového a tvarového riešenia LD Machnáč spôsobom, v dôsledku, ktorého by po vykonaných úpravách došlo k strate charakteristických parametrov a nebolo by odlišiteľné pôvodné pamiatkovo chránené a nové riešenie...“, žalobca s ohľadom na uvedené zdôraznil, že už aj vo svojej žalobe uviedol, že má záujem spornú obnovu v zmysle adaptácie národnej kultúrnej pamiatky LD Machnáč v súlade s ustanovením zákona č. 49/2002 Z. z. priznať ako jej dostavbu.

Žalobca poukázal na skutočnosť, že národnú kultúrnu pamiatku nadobudol do svojho vlastníctva v podstate len preto, že Slovenská republika, v mene ktorej konalo Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky odmietla ponuku predchádzajúceho vlastníka dotknutej národnej kultúrnej pamiatky na využitie jej zákonného predkupného práva, a to i napriek tomu, že orgánom pamiatkovej ochrany bol známy alarmujúci stav národnej kultúrnej pamiatky už od roku 2005. Z uvedeného žalobca vyvodil, že ak by Slovenská republika mala reálny záujem o skutočnú záchranu národnej kultúrnej pamiatky v zmysle jej predstáv, mala možnosť zrealizovať túto obnovu kultúrnej pamiatky na základe štúdie, ktorú by pre Slovenskú republiku vypracovali možno i najlepší architekti vybraní v zmysle zákona o verejnom obstarávaní, resp. po vykonaní ukončení širších odborných diskusií, odborných workshopov, architektonicko-historického výskumu a následne architektonickej súťaže, keďže zdroje Slovenskej republiky nemožno porovnávať s obmedzenými zdrojmi žalobcu. Žalobcovi je známa prezumpcia známosti ustanovená v ustanovení § 2 zákona č. 1/1993 Z. z. o Zbierke zákonov Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov a rovnako sú mu dobre známe aj ustanovenia zákona č. 49/2002 Z. z., avšak s prihliadnutím na uvedené hľadí na postup žalovaného ako na šikanózne. Pokiaľ žalovaný v rozhodnutí označil nerentabilitosť a nenávratnosť investície pre rozhodnutie vo veci samej za absolútne irelevantné, potom mal žalobca zato, že žalovaný zjavne nechápe v odvolaní tvrdenú obavu z nerentability a nenávratnosti investície v širších súvislostiach, pretože žalobca má právo ustanovené v zákone č. 49/2002 Z. z. v jeho ustanovení § 28 ods. 1 písm. c) na náhradu ujmy, ktorá mu vznikne aplikáciou zákona a žalobca mal v úmysle svoje práva využívať, nakoľko si riadne plní i svoje povinnosti, ktoré mu vyplývajú zo zákona i z ostatných právnych predpisov, o čom svedčí fakt, že sa podujal obnoviť národnú kultúrnu pamiatku za veľmi prísnych podmienok.

Žalobca s poukazom na ustanovenia článku 2 jeho odseky 2, 3 ústavného zákona Slovenskej národnej rady č. 460/1992 Zb. Ústava Slovenskej republiky znení neskorších ústavných zákonov (ďalej len „Ústava SR“) a ustanovenia článku 3 jeho odsekov 1, 2 Deklarácie Národnej rady Slovenskej republiky o ochrane kultúrneho dedičstva, prijatej dňa 28. februára 2001 a zverejnenej v Zbierke zákonov Slovenskej republiky č. 91/2001, v čiastke 39 dňa 20. marca 2001, - v zmysle ktorých je ochrana kultúrneho dedičstva verejným záujmom a vykonáva sa na základe rešpektovania individuálnych práv a slobôd občanov - a princípy a prostriedky ochrany kultúrneho dedičstva by nemali narušiť iné občianske práva bez zodpovedajúcej kompenzácie podľa príslušných zákonov - ako aj ust. § 32 jeho odseku 1 zákona č. 49/2002 Z. z. - obnova kultúrnej pamiatky je súbor špecializovaných odborných činností, ktorými sa vykonáva údržba, konzervovanie, oprava, adaptácia a rekonštrukcia kultúrnej

pamiatky alebo jej časti, a s poukazom na ust. § 28 jeho odseku 1 písmena c) zákona č. 49/2002 Z. z. - podľa ktorého vlastníť kultúrnej pamiatky má právo na primeranú náhradu preukázateľnej ujmy, ktorá mu vznikne aplikáciou tohto zákona alebo rozhodnutím podľa tohto zákona - žalobca navrhol, aby NS SR ako súd odvolací svojím rozsudkom napadnutý rozsudok krajského súdu zmenil tak, že rozhodnutie žalovaného č. PÚ-11/185-7/1439-12/HAB zo 17. februára 2011 a rozhodnutie Krajského pamiatkového úradu Trenčín č.: TN-2010/00895-008-005623/MUD, LAC z 19. októbra 2010 zruší podľa ustanovenia § 250j ods.2 písm. a), d) a e) O.s.p. a vec vráti žalovanému na ďalšie konanie.

Zároveň žiadal priznať náhradu prvostupňového a odvolacieho konania, pozostávajúcich z trov súdneho poplatku a z trov právneho zastúpenia, výšku ktorých v rámci odvolania riadne vyčísliť.

III.

Žalovaný v písomnom vyjadrení k odvolaniu považoval námietky žalobcu za nedôvodné. Uviedol, že žalobca vybral z celkového kontextu odôvodnenia rozsudku niektoré jeho časti a poukázaním na význam slova „adaptácia“ uvedený v jednom zo všeobecných slovníkov cudzích slov zverejnených na internete, predložil vlastný, účelový výklad ustanovenia § 32 ods. 1 zákona č. 49/2002 Z. z. o ochrane pamiatkového fondu v znení neskorších predpisov (ďalej len „pamiatkový zákon“). Konštrukciou vlastného výkladu § 32 ods. 1 pamiatkového zákona a popisov výrazov „adaptácia“, „slohová rekonštrukcia“, „náznaková rekonštrukcia“ a „novotvar“, zverejnených na internete, sa žalobca snaží preukázať, že ním predložený zámer obnovy Liečebného domu Machnáč, „je zákonom dovolenou možnosťou obnovy“ tejto národnej kultúrnej pamiatky.

?

Žalovaný v tejto súvislosti zdôraznil, že k uvedeným pojmom existuje mnoho rôznych významových výkladov bežne dostupných na internete. Ak by bol zákonodarca považoval výklad pojmu „adaptácia“ predložený žalobcom (alebo niektorý z iných výkladov tohto pojmu), za vhodný a potrebný pre účely uplatňovania pamiatkového zákona, tak by ho v tomto zákone použil. Zákonodarca v pamiatkovom zákone definoval vo viacerých ustanoveniach pojmy, ktoré z hľadiska uplatňovania tohto zákona bolo potrebné jednoznačne vymedziť. Keď tak neurobil s výrazom „adaptácia“, mal na to dôvod.

Nie je kompetenciou žalobcu dopĺňať, dotvárať ani vykladať pamiatkový zákon.

Tvrdenia žalobcu týkajúce sa jeho výkladu § 32 ods. 1 pamiatkového zákona, jeho tvrdenia o tzv. kogentne a jednoznačne definovanej zákonom dovolenej formy obnovy akejkoľvek kultúrnej pamiatky, ktorou je aj súbor špecializovaných odborných činností, ktorými sa vykonáva jej adaptácia, a tiež tvrdenie o „priznanej adaptácii kultúrnej pamiatky LD Machnáč ako zákonom dovolenej možnosti obnovy národnej kultúrnej pamiatky“ považoval žalovaný za absolútne neprijateľné.

Pri obnove každej národnej kultúrnej pamiatky (ďalej len „NKP“) sa musia zohľadňovať jej jedinečné pamiatkové hodnoty a množstvo ďalších faktorov, napr. jej technický stav, možnosti jej prezentácie, využitia, prostredie a pod. Prioritným cieľom pri obnove každej NKP je zachovanie jej autenticity. Ak by sme akceptovali výklad a logiku žalobcu, tak by sme museli všeobecne pripustiť „novotvary“ ako legitímnu, zákonom „priznanú adaptáciu“ napr. v románskych kostoloch, gotických katedrálach a pod.

Žalovaný poznamenal, že ak by sa akceptoval výklad § 32 ods. 1 pamiatkového zákona prezentovaný žalobcom v nadväznosti na ním predložené definície pojmov „adaptácia“ a „novotvar“, tak priamo z tohto ustanovenia by vlastníť akejkoľvek NKP mohol vykonávať jej „obnovu novotvarmi“, „(t. j. doplnenie historickej architektúry o nové významy a prvky súdobých výrazových prostriedkov, vyplývajúce najčastejšie z nových funkčno-prevádzkových a estetických požiadaviek, ako i dochovaného stavu, ktorého miera deštrukcie nedovoľuje jeho obnovu inou metódou)“ a všetky ustanovenia pamiatkového zákona týkajúce sa vydávania individuálnych správnych aktov v súvislosti s obnovou NKP by boli obsolétne.

Na rozdiel od tvrdení žalobcu, zákonodarca zveril rozhodovanie o prípustnosti každého navrhovaného spôsobu obnovy jednotlivej NKP do posudzovanej a rozhodovacej pôsobnosti špecializovaných orgánov štátnej správy na ochranu pamiatkového fondu, ktorými sú pamiatkové úrady.

S poukazom na ustanovenia § 11 ods. 2 písm. d), e), § 28 ods. 1 písm. a), § 30 ods.4, § 32 ods. 2, 3, 4, 13 pamiatkového zákona, ktoré citoval, uviedol, že uvedené (a ďalšie) ustanovenia pamiatkového zákona preukazujú, že posúdenie, či je zámer obnovy NKP prípustný alebo neprípustný ako aj určenie podmienok obnovy NKP je v pôsobnosti príslušného pamiatkového úradu. Špecializované orgány štátnej

správy na ochranu pamiatkového fondu prístupujú k obnove každej NKP individuálne, a to v závislosti od charakteru jej pamiatkových hodnôt, technického stavu, možnosti jej využitia a prezentácie, prostredia, v ktorom sa NKP nachádza a od množstva konkrétnych faktorov ovplyvňujúcich možnosti zachovania autenticity NKP. Pamiatkové úrady pri svojej rozhodovacej a posudzovacej činnosti rešpektujú aj ochranu vlastníckych práv vlastníka NKP. Táto však nemôže byť nadradená verejnému záujmu, ktorým je ochrana pamiatkových hodnôt (čl. 20 ods. 3 a čl. 44 ods. 2 a 3 Ústavy Slovenskej republiky).

Žalovaný mal za to, že tak v odôvodnení prvostupňového rozhodnutia KPÚ Trenčín č. TN-2010/00895-008-0056231MUD, LAC zo dňa 19. októbra 2010, ako aj v odôvodnení napadnutého rozhodnutia žalovaného a tiež vo vyjadreniach odborných inštitúcií, resp. ich zástupcov (Slovenskej technickej univerzity v Bratislave, fakulty architektúry, Slovenskej komory architektov, predsedkyne Slovenskej pracovnej skupiny DOCOMOMO, vedúcej oddelenia architektúry Ústavu stavebníctva a architektúry pri SA V, zástupcov z Ústavu dejín a teórie architektúry a obnovy pamiatok, Fakulty architektúry Slovenskej technickej univerzity) je jednoznačne a dostatočne odborne deklarovaná a zdôvodnená neprípustnosť zámeru obnovy predmetnej NKP, predloženého žalobcom (ktorý vypracoval U., Q. a Q.). Všetky tieto authority sa jednoznačne zhodli na tom, že realizácia predmetného projektu by znamenala nenávratné zničenie pamiatkových hodnôt predmetnej NKP.

Žalovaný sa nestotožnil s odvolateľom, že Krajský súd v Trnave dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam, že ním vydaný rozsudok vychádza z neprávneho hmotnoprávneho posúdenia veci a že existujú dôvody na zrušenie rozhodnutia KPÚ Trenčín a rozhodnutia žalovaného aj podľa § 250j ods. 2 písm. a) O.s.p., t. j. že rozhodnutie správnych orgánov vychádzalo z neprávneho posúdenia veci. Žalovaný má za to, že Krajský súd v Trnave nielenže správne posúdil hmotnoprávnu stránku veci, ale toto posúdenie podrobne a veľmi fundovane zdôvodnil.

IV.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O.s.p.) preskúmal napadnutý rozsudok ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, v rozsahu a v medziach podaného odvolania (§ 212 ods. 1 O.s.p. s použitím § 246c ods. 1 vety prvej O.s.p.) bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 250ja ods. 2 O.s.p.), keď deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne päť dní vopred na úradnej tabuli a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky www.nsud.sk, postupom podľa ust. § 250 ja ods. 2 veta prvá O.s.p. v spojení s ust. § 250ja ods. 3 veta prvá O.s.p. a dospel k záveru, že napadnutý rozsudok je potrebné zmeniť.

V správnom súdnictve preskúmajú sudy na základe žalôb alebo opravných prostriedkov zákonnosť rozhodnutí orgánov verejnej správy, ktorými sa zakladajú, menia alebo zrušujú práva alebo povinnosti fyzických alebo právnických osôb.

Úlohou krajského súdu v predmetnej veci bolo postupom podľa ustanovení druhej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku (upravujúcej „Rozhodovanie o žalobách proti rozhodnutiam a postupom správnych orgánov“) preskúmať zákonnosť postupu a rozhodnutia žalovaného správneho orgánu č.: PÚ-11/185-7/1439-12/HAB zo 17. februára 2011, ktorým ako odvolací orgán zamietol odvolanie žalobcu a potvrdil prvostupňové rozhodnutie Krajského pamiatkového úradu Trenčín č.: TN-2010/00895-008-005623/MUD, LAC z 19. októbra 2010, ktorým rozhodol podľa § 32 ods. 4 zák.č. 49/2002 Z.z. na základe žiadosti I. - konateľa spoločnosti žalobcu, vlastníka nehnuteľnej kultúrnej pamiatky : Liečebný dom Machnáč Trenčianske Teplice, ul. Ľ. Štúra 8/333, zapísanej v Ústrednom zozname pamiatkového fondu SR pod č. 10 856/0, o vydanie rozhodnutia k zámeru obnovy predmetnej národnej kultúrnej pamiatky v zmysle predloženej Štúdie pre investičný zámer Hotel Machnáč ****, Trenčianske Teplice, ktorú vypracovali U., Q. a Q., okrem určenia kvality konštrukčno-výrobnej sústavy, vizuálneho zhodnotenia súčasného stavu i analýzy príčin vzniku porúch budovy obsahujúcej i zámer, ktorý absenciu sociálneho zázemia jednotlivých izieb uvažuje riešiť dostavbou pred súčasné izby, čo je podmienené rozšírením - dostavbou súčasného chodbového priestoru o 1350 mm, že predložený zámer je neprípustný a podľa § 32 ods. 4 zák. č. 49/2002 Z. z. súhlasil s komplexnou obnovou Liečebného domu Machnáč, situovanom na parcele č. 378, súp. č. 333 katastrálne územie A. s vymedzenými

podmienkami.

Podľa ustanovenia čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky štátne orgány môžu konať iba na základe Ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon.

? ?

Podľa ustanovenia čl. 3 ods. 1 Deklarácie Národnej rady Slovenskej republiky o ochrane kultúrneho dedičstva, prijatej dňa 28. februára 2001 a zverejnenej v Zbierke zákonov Slovenskej republiky č. 91/2001, v čiaske 39 dňa 20. marca 2001 je ochrana kultúrneho dedičstva verejným záujmom a vykonáva sa na základe rešpektovania individuálnych práv a slobôd občanov.

Podľa ustanovenia § 32 ods. 1 pamiatkového zákona je obnova kultúrnej pamiatky podľa pamiatkového zákona súbor špecializovaných odborných činností, ktorými sa vykonáva údržba, konzervovanie, oprava, adaptácia a rekonštrukcia kultúrnej pamiatky alebo jej časti.

Podľa § 32 ods. 2 a 3 pamiatkového zákona je vlastník národnej kultúrnej pamiatky povinný pred začatím obnovy národnej kultúrnej pamiatky krajskému pamiatkovému úradu predložiť žiadosť o vydanie rozhodnutia o zámere obnovy a zámer obnovy, ktorý obsahuje aj plánované budúce využitie národnej kultúrnej pamiatky a špecifikáciu predpokladaných zmien národnej kultúrnej pamiatky.

Podľa § 32 ods. 4 pamiatkového zákona krajský pamiatkový úrad v rozhodnutí o zámere obnovy uvedie, či navrhovaný zámer je z hľadiska záujmov chránených pamiatkovým zákonom prípustný, a určí podmienky, za ktorých možno predpokladaný zámer obnovy pripravovať a vykonávať tak, aby sa národná kultúrna pamiatka neohrozila, nepoškodila alebo nezničila, najmä či tento zámer obnovy možno pripravoval iba na základe výskumov a inej prípravnej dokumentácie a projektovej dokumentácie.

Z podkladov súdneho spisu vyplýva, že žalobca sa svojou žalobou domáhal preskúmania zákonnosti rozhodnutia žalovaného z dôvodu, že žalovaný vo veci nedostatočne a neobjektívne zistil skutkový stav a nevysporiadal sa so všetkými námietkami žalobcom uvádzanými v odvolaní, čo viedlo k jeho nesprávnemu právnemu posúdeniu veci.

Napadnutým rozsudkom prvostupňový súd napadnuté rozhodnutie žalovaného č. PÚ-11/185-7/1439-12/HAB zo 17. februára 2011 a rozhodnutie Krajského pamiatkového úradu Trenčín č.: TN-2010/00895-008-005623/MUD, LAC z 19. októbra 2010 zrušil podľa § 250j ods.2 písm. d) a e) O.s.p. a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Z výroku odvolaním napadnutého rozsudku súdu prvého stupňa je zrejmé, že žalobe žalobcu bolo vyhovieť podľa ustanovenia § 250j ods. d) a e) O.s.p., pričom krajský súd v odôvodnení tohto rozsudku skonštatoval, že napadnuté rozhodnutia zrušil pre pochybenia v činnosti správneho orgánu, ktoré mohli viesť k ujme na právach účastníkov, ako aj pre nedostatočné odôvodnenie v časti týkajúcej sa podmienok, za ktorých správny orgán s komplexnou obnovou LD Machnáč súhlasí.

Krajský súd tiež považoval za vierohodné tvrdenie žalobcu, že nemal k dispozícii podklady, z ktorých správny orgán vychádzal pri svojom rozhodovaní. Tiež uviedol, že je treba dôrazne trvať na dodržiavaní požiadavky § 47 ods. 3 správneho poriadku na obsahové náležitosti odôvodnenia rozhodnutia.

Podľa ust. § 44 ods.4 veta prvá pamiatkového zákona na konanie vo veciach ochrany pamiatkového fondu sa vzťahujú všeobecné predpisy o správnom konaní, ak tento zákon neustanovuje inak.

V zmysle základných pravidiel správneho konania (§ 3 správneho poriadku) správne orgány postupujú v súlade so zákonmi a inými právnymi predpismi (ods. 1). Správne orgány sú povinné postupovať v konaní v úzkej súčinnosti s účastníkmi konania, zúčastnenými osobami a inými osobami, ktorých sa konanie týka a dať im vždy príležitosť, aby mohli svoje práva a záujmy účinne obhajovať, najmä sa vyjadriť k podkladu rozhodnutia a uplatniť svoje návrhy (ods. 2). Rozhodnutie správnych orgánov musí vychádzať zo spoľahlivo zisteného stavu veci (ods.5).

Podľa § 32 ods. 1 správneho poriadku správny orgán je povinný zistiť presne a úplne skutočný stav veci a za tým účelom si obstaráť potrebné podklady pre rozhodnutie. Prítom nie je viazaný len návrhmi účastníkov konania.

Podľa § 34 správneho poriadku na dokazovanie možno použiť všetky prostriedky, ktorými možno zistiť a objasniť skutočný stav veci a ktoré sú v súlade s právnymi predpismi (ods.1). Dôkazmi sú najmä výsluch svedkov, znalecké posudky, listiny a ohliadka (ods.2). Účastník konania je povinný navrhnúť na podporu svojich tvrdení dôkazy, ktoré sú mu známe (ods.3). Vykonávanie dôkazov patrí správnomu orgánu (ods.4).

Za stavu, že súd prvého stupňa dospel k záveru, že v konaní správnych orgánov došlo k procesným pochybeniam a tiež, že napadnuté rozhodnutie nie je dostatočne odôvodnené, tvrdenie prvostupňového súdu o správnom právnom posúdení veci je podľa názoru odvolacieho súdu predčasné.

Z týchto dôvodov odvolací súd zamietajúci prvostupňový rozsudok krajského súdu podľa § 250ja ods. 3 O.s.p. zmenil tak, že napadnuté rozhodnutie žalovaného vrátane prvostupňového rozhodnutia zrušil podľa ustanovenia § 250j ods. 2 písm. a), d) a e) O.s.p. a vec vrátil žalovanému na ďalšie konanie, v ktorom v zmysle § 250r O.s.p. je viazaný právnym názorom súdu, pričom zároveň je povinný sa vysporiadať aj so všetkými námietkami žalobcu uvedenými v odvolaní.

Vychádzajúc zo stabilizovanej judikatúry Ústavného súdu SR, odvolací súd považuje za potrebné uviesť, že neoddeliteľnou súčasťou princípov právneho štátu zaručeného podľa čl. 1 ústavy je aj princíp právnej istoty. Tento spočíva okrem iného v tom, že všetky subjekty práva môžu odôvodnene očakávať, že príslušné štátne orgány budú konať a rozhodovať podľa platných právnych predpisov, že ich budú správne vykladať a aplikovať (napr. II. ÚS 10/99, tiež II. ÚS 234/03).

O trovách konania rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 224 ods. 1, 2 O.s.p. v spojení s § 250k ods.1 O.s.p. tak, že úspešnému žalobcovi priznal náhradu trov konania pozostávajúcich zo sumy zaplatenej titulom súdnych poplatkov v sume 136 € (za žalobu 66 € a odvolanie 70 €) a z trov právneho zastúpenia žalobcu advokátom JUDr. Zoroslavom Kollárom v prvostupňovom a odvolacom konaní v celkovej sume 569,83 €.

Trovy právneho zastúpenia tvorí :

- tarifná odmena vypočítaná podľa § 11 ods.3, § 13a ods.1 písm. a), b), c) d) Vyhlášky Ministerstva spravodlivosti SR č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej v texte len „vyhláška“) a náhrada hotových výdavkov (§§ 15 ods.1, 16 ods.3 vyhl.) za 2 úkony právnej služby (príprava a prevzatie veci, podanie návrhu na začatie konania, rok 2011) vo výške po 123,50 € s paušálnou náhradou vo výške 7,41 €, za 1 úkon právnej služby (odvolanie, rok 2013) vo výške 130,16 € s paušálnou náhradou vo výške 7,81 € a za 1 úkon právnej služby (účasť na pojednávaní - vyhlásenie rozsudku NS SR, rok 2014) vo výške 67 € s paušálnou náhradou vo výške 8,04 €.

Uplatnená tarifná odmena a náhrada hotových výdavkov predstavuje spolu sumu 444,16 € + 30,70 € = 474,86 €.

Spolu trovy právneho zastúpenia predstavujú sumu 474,86 € + 20% DPH (94,97 €), keďže právny zástupca žalobcu je platiteľom dane z pridanej hodnoty, jeho odmena sa podľa § 18 ods. 3 citovanej vyhlášky zvyšuje o DPH.

Priznané trovy právneho zastúpenia potom spolu predstavujú sumu 474,86 € + 94,97 € = 569,83 €.

Za stavu, že právny zástupca žalobcu, v priebehu predmetného súdneho konania opakovane zastupoval žalobcu v rámci dvoch samostatných časových úsekov, odvolací súd dva krát uplatnenú náhradu titulom prípravy a prevzatia veci považoval za duplicitnú, a preto mu nebola priznaná v uplatnenom

rozsahu, ale len ako 1 úkon právnej služby.

Náhradu trov právneho zastúpenia v sume 569,83 € spolu s náhradou trov konania v sume 136 € je žalovaný povinný v súlade s § 149 ods.1 O.s.p. zaplatiť žalobcovi na účet jeho právneho zástupcu JUDr. Zoroslava Kollára vedený v A, č. ú.: XXXXXXXXXXXX/XXXX, IBAN: P. do 30 dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

Odvolací súd zároveň priznal úspešnému žalobcovi náhradu trov právneho zastúpenia žalobcu advokátkou JUDr. Andreou Čechovičovou v prvostupňovom konaní v celkovej sume 268,88 €.

Tieto trovy tvorí :

- tarifná odmena vypočítaná podľa § 11 ods.3, § 13a ods.1 písm. a), b), c) d) Vyhlášky a náhrada hotových výdavkov (§§ 15 ods.1, 16 ods.3 vyhl.) za 1 úkon právnej služby (príprava a prevzatie zastúpenia, rok 2011) vo výške 123,50 € s paušálnou náhradou vo výške 7,41 € a za 1 úkon právnej služby (účasť na pojednávaní, rok 2013) vo výške 130,16 € s paušálnou náhradou vo výške 7,81 € .

Uplatnená tarifná odmena a náhrada hotových výdavkov predstavuje spolu sumu 253,66 € + 15,22 € = 268,88 €.

Náhradu trov právneho zastúpenia v sume 268,83 € je žalovaný povinný v súlade s § 149 ods.1 O.s.p. zaplatiť žalobcovi na účet advokátky JUDr. Andrey Čechovičovej, vedený vo F. č. ú.: XXXXXXXXXXXX/XXXX, IBAN: P. do 30 dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v pomere hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 veta tretia zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 1. mája 2011).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku opravný prostriedok nie je prípustný.